

LEAVING THE PUBLISHING SYSTEM

FERDINANDO FREGA

KÍKÚRÒ NÍNÚ ÈTÒ ÌTÈWÉJÁDE

Ìwé kẹsàn-án nínú àkójọ Roots & Memory: àkọsílẹ̀ kùkúrú nípa kíkúrò pátápátá nínú ètò ìtèwéjádẹ — ìwọlé láìsì àṣẹ, pínpin lófẹ́ẹ̀, àti ibáwí ṣíṣe iṣẹ̀ láìdúró de kí a rí ọ.

ÀKỌSÍLẸ̀ ÌTÈJÁDE

Ferdinando Frega — Nando the Scribe — The Fifth Blade

Aṣáájú-òná itàn-sísọ ti Òfin Ìhùwàsí (Behavioral Code). Ó kọ ètò ìtèwéjádẹ onídólà-kan yí èrò kan ṣoṣo ká: ìṣuná kò ní ìṣòro owó. Ìṣòro ìhùwàsí ló ní.

A ṣàtúnṣe rẹ, a sì ṣètò rẹ nínú ètò ONEDOLLAR-STORIES. Ìkọlẹ̀ oní-nọ́nbà: NAPLES-POST · NOASPECTTIME · ONEDOLLAR-STORIES. A kọkọ tẹ ẹ jáde ní ọdún 2026. A ṣètò rẹ ní ìrísí ìtèwé tí ó mó, tí ó sì jẹ ti òde-òní, tí a ṣe fún kíkà lórí ẹrọ. A tẹ ẹ jáde ní Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà.

ÌKÌLÒ NÍPA ÈTÓ ÌWÉ

© 2026 Ferdinando Frega / Frega Editore. A fún un ní ìwé-àṣẹ lábẹ̀ CC BY-NC-ND 4.0.

ÌWỌLÉ LÓFẸ́Ẹ̀

Àkíyèsí Olóòtú

Ìwé yìi jẹ ọfẹ. Bẹẹ ni gbogbo ìwé tí Ferdinando Frega kọ. Kì í ṣe gégé bí ọgbón-ìṣe. Kì í ṣe gégé bí ìgbésẹ̀ ìpolówó. Kì í ṣe gégé bí ipinnu ọjà.

Ọfẹ ni fún idi kan ṣoṣo: ìgbádùn ni lítírẹ̀ṣọ, kíkà kò sì ní iye owó.

Ọrò tí a kọ sílẹ̀ sì ni ohun èlò kan ọ̀so ọ̀so tí ó lè gbé èrò kojá, tí wọn sì di ìrònú tí ó dá dúró — kì í ẹ̀se ìtànjẹ, kì í ẹ̀se ìyínìlókàn-padà, kì í ẹ̀se ọjà tí a ẹ̀se fún lílò.

Nígbà tí o bá parí ìwé yìí, ohun tí ó kù nínú ẹ̀jẹ̀ tí ẹ̀se tírẹ̀ nìkan. Kò sí ẹ̀ni tí ó fi síbẹ̀. Ìwọ̀ ni o dá a mò. Ìyẹn nìkan ni paṣipààrò tí ẹ̀se yìí béèrè.

Ferdinando Frega — Nando the Scribe, Naples-Post, 2026

ÀYÈWÒ OLÓÒTÚ ONÍṢÀRÍWÍSÍ

Ìṣẹ̀ yìí kò wá àwọn ònkàwé àtọ̀wọ̀dọ̀wọ̀; dípò bẹ̀ẹ̀, ó n yan àwọn tí ó lè gbé ẹ̀sẹ̀tò kan ró láiyí ara padà àti láífi nìkan sílẹ̀. Níbí, ònkàwé di ẹ̀nu-òná — tí ó sí sílẹ̀ fún àwọn tí ó ti ẹ̀sẹ̀tán láti kojú ọ̀rọ̀ náà láíwá ìtúnú tàbí ìyòndà.

Ònkàwé gégé bí Ẹ̀nu-òná

Ònkàwé jẹ̀ ìpèníjà sí wíwá níbẹ̀, kì í ẹ̀se oníbààrà tàbí ọ̀mọ̀lẹ̀yìn. Àwọn tí ó kojú ọ̀rọ̀ náà ní tààrà nìkan ni ó rí ààyè wọ̀lé; ọ̀rọ̀ ìwàláàyè ni, kì í ẹ̀se ìgbéraga. Ìfaradà ni ó n yan ẹ̀sẹ̀ náà, kì í ẹ̀se ìfẹ̀-inú.

Kíkọ Ẹ̀tò Ìtẹ̀wéjádẹ̀

Ìṣẹ̀ náà kò láti ẹ̀se àtúnṣe fún àfíyèsí, fún lílò ìmọ̀lára, fún ìrísí lóri àwọn ẹ̀rọ-ìṣirò (algorithm), àti fún ìmúṣurùn tí ọjà n dàrí. Kò lé àṣà-ìgbàlódé, kò yí ara padà sí ilànà ìpolówó-ọjà, kò sì wá ipò nínú ilù ẹ̀sẹ̀-ajé náà. Ó wá lóde agbára-ifàmọ̀ra ẹ̀tò náà, ó n yí lóri ọ̀pọ̀ tírẹ̀ àti ní yára tírẹ̀.

Ìlẹ̀ Láàrin Rere àti Bùburú

Ọ̀rọ̀ náà fa ààlà mímu kan: àwọn tí ó mò pé àwọn lè ẹ̀se ibi, tí wọn sì mòmò yàn láti má ẹ̀se é, ní idojúkọ àwọn tí ó n farapamọ̀ sáyìn ojù-

ìwà-rere láti sá fún ojúṣe.

Ìwà rere n béèrè wíwà níbè, ó sì sáà maa n jé àìrì; ibi n yí ara rè padà, ó n dá ara rè láre, ó sì n dàpò mò àwọn miiran. Iṣe naa si àidògba yi payá láisi iwáàsù, ní kíkì pípe orúkò rè.

Kíkúró nínú Ètò gégé bí Ìgbésè Àmòòmòṣe

Kíkúró nínú ètò itẹwẹ́jádé jé ọ̀rò ipò, kì í ṣe iṣètè. Ètò naa n san èrè fún ibámu, nítorí naa yíyera kúró tùmò sí kíkólé ní òmìnira, láìwá ifowósi. Òmìnira ní iye tirẹ, iṣe naa si gbà á tinútinú.

Ọ̀RỌ̀ ÌṢÁÁJÚ

Ìwé yi kò bèrè. Ó sì ipò kan sílẹ̀.

A kò kọ The Exit Dossier kí gbogbo èniyàn lè kà á. Iyẹn kì í ṣe imúnibínú — òtítọ̀ iṣètò ni. Gbogbo ètò ipínkiri, ipín sí sòrì, àti idámòràn ni a kọ lórí èrò pé ọ̀rò kan fẹ́ kí a rí oun. Èyí kò fẹ́. Ó fí ara rè hàn, ó sì n dúró.

Ohun tí ó tẹ̀lẹ̀ e jé àkọ̀sílẹ̀ nípa ijádé — kì í ṣe gégé bí iṣètè, kì í ṣe gégé bí ikùnà, ṣùgbón gégé bí ipò àmòòmòyàn. Ọ̀dún méjìdínlógún nínú ọ̀kan lára àwọn ètò ilé-iṣe tí ó ní ibáwí jùlọ̀ lágbàáyé kòni ní ohun kan ju gbogbo rè lọ: iye owó dídúró nínú iṣètò tí kò bá ọ mu kì í san lẹ̀ẹ̀kan naa. Díẹ̀diẹ̀ ni a n san án, ní ipín-ipín, tí kò fí sí ohun kankan tí ó kù láti fí ṣe pàṣípààrò.

Ètò itẹwẹ́jádé kò yàtò. Ó n ṣiṣe gélẹ̀ bí a ṣe ṣe é. Ọ̀rò yi n kólé lóde rè — láisi àṣe, láisi ifowósi, láisi àforíjì.

Bí iṣètò tí ó wà níbí bá dún lókàn rè, ó di tirẹ. Bí kò bá rí bèè, kò sí ohun tí ó sọ̀nù. Iṣètò naa sì wà.

Ferdinando Frega

ÌWỌLÉ

A ń pín iwé yìí ní iwọlẹ lófẹẹ. Kò sí rírà tí a béèrè. Kò sí iforúkọsilẹ. Kò sí ọ̀nà-ìyínìlọkàn-padà. Ìṣe fífúnni ní iwọlẹ ni ịṣe pínpin — ịṣe kan náà ni wón.

Níbi tí iye àmì 1 USD bá fara hàn lóri àwọn pèpẹle ipínkiri, ó ń ṣiṣẹ gégẹ bí àmì ẹnu-ọ̀nà — kì í ṣe pàṣipààrò. Ó fì hàn pé ohun tí ó wà léyìn rẹ ní iwúwo. Iye owó kò ni kókó. Ìrẹkojá ni.

Ìṣe yìí jẹ apá kan ilé-ikàwé Gillette Narrative — ibi-ipamọ oní-nónbà iwọlẹ lófẹẹ tí a kọ yí ọ̀nà méjì ká: ọ̀nà Gillette (itàn ilé-ìṣe àti ti ịṣe-ọwọ) àti ọ̀nà Narrative (ìṣe itàn-ara-ẹni àti ti imọ-ogbón).

GILLETTE THE EXIT DOSSIER

Ìtọ́sọ̀nà fún Kíkúrò nínú Ètò Ìtẹ̀wéjádẹ

Ọrọ yìí kò wà òhàkàwé. Ó ń ṣà wón.

Kì í ṣe iwé tí a ṣe láti yíni lọkàn padà, láti tuni nínú, tàbí láti dání láráyá. Ẹnu-ọ̀nà iwọlẹ ni.

O kò wà níbí kí a lè yí ọ lọkàn padà. O wà níbí láti pinnu bóyá o lè dúró nínú ịṣètò tí kò tẹ sí ọdọ rẹ.

Kò sí ohun kankan níbí tí ó ń yí ara rẹ padà sí ifojúsọ̀nà. Kò sí ohun kankan níbí tí ó ń wà ifowósí. Bí o bá nílò itúnú, èyí kì í ṣe tìrẹ. Bí o bá nílò láti jẹ ara ẹgbẹ, èyí kì í ṣe tìrẹ. Bí o bá nílò ijẹ́rìsì, èyí kì í ṣe tìrẹ.

Ìwọlẹ dá lóri ibámu, kì í ṣe lóri inú-rere. Yálá o dá ịṣètò náà mò, tàbí o kò dá a mò. Kò sí iyínìlọkàn-padà.

Iṣẹ̀ yìí kò lé ònḱàwé kiri. Ó fí ara rẹ̀ hàn. Àwọn tí ó wọlé n wọlé nítorí pé wọn lè gbé iwúwo náà.

ÒNḲÀWÉ JÉ ẸNU-ỌNÀ

Ònḱàwé kì í ṣe oníbàárà. Ònḱàwé kì í ṣe àwùjọ olùwòran. Ònḱàwé jé ẹnu-ọ̀nà.

Ẹnu-ọ̀nà kì í pátẹ̀wọ́. Ẹnu-ọ̀nà kì í dúnàádúrà. Yálá ó sí, tàbí ó wà ní títi.

O kì í kà láti gbà. O n kà láti kojú. Bí ohun kan nínú rẹ̀ bá mì, ọ̀rọ̀ náà ti ṣe iṣẹ̀ rẹ̀. Bí kò bá sí ohun tí ó mì, a kò kọ ọ̀rọ̀ náà fún ọ̀ rí.

Èyí kì í ṣe iyọ̀sílẹ̀. Ìpéye ni. Ìṣètò tí ó yí ara rẹ̀ padà fún gbogbo ènìyàn kò lè dúró gégé bí ìṣètò. Ìṣètò tí ó dúró ṣinṣin n yàn.

Yíyàn kì í ṣe ìgbéraga. Ìwàláàyè ni.

ÈYÍ KÌ Í ṢE ÌTÈJÁDE

Iṣẹ̀ yìí kò jẹ́ ti ètò itẹ̀wéjádé àtọ̀wọ́dọ̀wọ́. A kò ṣe àtúnṣe rẹ̀ fún àwọn èrọ-ìṣirò, a kò ṣe é fún àfiyèsí, a kò sì ṣe é bá àwọn ilà̀nà olóòtú mu.

Kò sí ipolongo ifilólẹ̀. Kò sí ijó ipolówó. Kò sí ifowósí láti ọ̀dọ̀ àwọn àjọ nlá.

Ìṣètò náà kò tọ̀rọ̀ àṣe láti wà. Àwọn ọ̀rọ̀ máa n fara hàn nígbà tí wọn bá ṣetán. Kì í ṣe nígbà tí ọ̀jà bá bèèrè fún wọn. Ìlù iṣẹ̀-ajé kó ni ó n pinnu iyára.

Ìdákẹ́jẹ́ kì í ṣe ogbón-iṣe. Ìdákẹ́jẹ́ kì í ṣe ipò.

Bí o bá n wá àṣà-ìgbàlódé, o kò ní rí wọn níbí. Bí o bá n wá iṣọkan-èrò, o máa rí i.

OHUN TÍ IṢÉ YÌÌ KÒ

Iṣé yìì kò: àtúnṣe fún àfiyèsí, imúṣorùn fún iwólé, itànje imòlára, òṣó ogbón-orí, ìgbèkèlè èrọ-iṣirò.

Ó kọ ipàtẹwọ. Ó kọ ikánjù. Ó kọ ilàna iyínìlòkàn-padà.

Iṣé yìì kò ṣèlérí iyípadà. Kò ṣèlérí ilọsíwájú. Kò ṣèlérí jìjé ara egbé. Ìṣètò ni ó ó fúnni.

Ìṣètò náà kò yí ara rẹ padà sí ònkàwé. Ònkàwé ni ó ó bá ìṣètò náà mu.

ÌLÀ NÁÀ

Àkókò kan wà tí idàrúdàpọ kò ṣeé ṣe mọ.

Ní egbé kan ni àwọn tí ó mọ pé àwọn lè ṣe ibi dúró, tí wọn sì yàn láti má ṣe é. Ní egbé kejì ni àwọn tí ó ó pe ara wọn ní ẹnì rere dúró, kí wọn má baà yàn rára.

Èyí ni ilà náà.

Rere kì í dé fúnra rẹ. Ó ó béèrè wíwà níbẹ. Ó ó béèrè ikóraenijánu. Ó ó béèrè àdánù. Rere kì í sába gba ipàtẹwọ. Ó sába máa ó jẹ àìrí. Ìpinnu ni tí a ṣe nígbà tí kò sí ẹnì tí ó ó wò.

Ní òdikejì, ibi ó dide fúnra rẹ láìsí ẹnì tí ó pè é. Ó ó yí ara rẹ padà. Ó ó dá ara rẹ lára. Ó ó dàpọ mọ ohun tí ó wọpọ. Ibi kì í pariwo. Ibi ó ṣàlàyé. Ó ó sọ pé: “Àkókò rẹ kọ nìyí.” “Èyí kì í ṣe ojúṣe mi.” “Bí nṁkan ṣe ó lọ nìyí.”

ÌKÙNÀ KÌ Í KÒNÌ

Àwọn èniyàn sáà maa n gbé ikùnà ga. A ti gbé e kalè gégé bí ilòsíwájú. Gégé bí èkò. Gégé bí ìgbésè tí ó pòndandan sí àṣeyorí.

Sùgbón ikùnà kì í kòní. Ìkùnà n sí nńkan payá. Ó n sí imúrasílè payá. Ó n sí ẹtàn payá. Ó n sí àláfó láàrin ìrísí àti òtító payá.

Ìrora kì í bí ogbón. Àṣàrò ni ó n bí i. Àdánù kì í bí imólè-òkàn. Ìṣètò ni ó n bí i.

O lè kùnà ní ẹgbẹ̀rún ìgbà kí o má kò nńkankan. O lè ṣàṣeyorí lẹ̀ẹkan kí o sì lóye ohun gbogbo.

Ìkùnà kì í ṣe ohun olá. Ìkùnà kò dára, kò sì burú. Ohun tí o bá ṣe lẹyìn rẹ nikan ni ohun tí ó lè yí padà.

ÌJÁDE JÉ IPÒ

Kíkúró nínú ètò kì í ṣe یشه یشه. Ipò ni.

Ètò itẹ̀wéjádé kò bàjẹ. Ó n ṣiṣe gélẹ́ bí a ṣe ṣe é. Ó n san èrè fún ohun tí a lè sọ tẹ̀lẹ. Ó n san èrè fún ìgboràn. Ó n san èrè fún bíbá àwọn itàn tí ó ti wà tẹ̀lẹ mu. Kò san èrè fún òmìnira.

Bí o bá yí ara rẹ padà dárádára, o lè wólé. Bí o bá dúró bí o ṣe wà, o maa wà lóde.

Ìṣòro kì í ṣe iwólé. Ìṣòro ni iye owó. Gbogbo ètò ló ní iye tirẹ. Ọ̀pọ̀ àwọn ònńkòwé n san án diẹ̀diẹ. Diẹ̀diẹ débi pé wọn kò ṣàkíyèsí.

Ìjádé kì í ṣe pípòórà. Ìjádé ni kíkólé láísí àṣe. Títẹ̀wéjádé láísí ifowósi. Dídúró láísí ipàtẹ̀wó.

Ojà lè fojú fò ọ dá. Àwọn ẹ̀rọ-ìṣirò lè má fí ọ ńájú. Àwọn àjọ ńlá lè má dá ọ mò. Kò sí ọkan nínú àwọn wònyí tí ó yí ikólé náà padà.

Yàlà o kólé nínú ìṣètò wọn tàbí lóde rè. Àwọn méjèjì tònà. Sùgbón wọn kì í ṣe òkan náà.

OHUN TÍ IṢÉ YÌÍ N FÚNNI

Ìṣé yìí kò bá ayé jà. Kò gbiyànjú láti tún un ṣe. Ó n fúnni ní ohun tí ó rọ̀rùn jù.

Ìṣètò. Ibi tí a kò ti n dúnaádúrà lórí ìṣòkan-èrò. Níbi tí a kò ti n ṣe àtúnṣe ọ̀rò fún ifowósí. Níbi tí idákẹ́jẹ́ sì ní iye.

A kò béèrè pé kí o gbà. A kò béèrè pé kí o jẹ ara egbé. A pè ọ láti ronú.

Bí ìṣètò náà bá dún lókàn rẹ, ó di tìrẹ. Bí kò bá rí bèẹ̀, kò sí ohun tí ó sọ̀nù. Ìṣètò náà sì wà.

ÌPARÍ

Ìtọ̀sọ̀nà fún Kíkú̀rò nínú Ètò Ìtẹ̀wéjádẹ

Èyí kì í ṣe iwé tí ó n wá ò̀nkàwé. Ó sọ̀ bèẹ̀ láti ilà àkókó — ó sì tùmò sí bèẹ̀ ní tòótó.

Ohun tí Ferdinando Frega kọ̀ nínú Gillette The Exit Dossier kì í ṣe ikéde-èrò ní ọ̀nà àbáláyé. Ikéde ìṣètò ni: ọ̀rò tí ó n ṣà dípò kí ó yíni lókàn padà, tí ó n yàn dípò kí ó fani mọ̀ra. Nínú ayé itẹ̀wéjádẹ tí ó kún fún àwọn iwé tí a ṣe láti tuni nínú, láti yíni padà, àti láti dání dúró, ìṣé yìí ṣe òdìkẹ̀jì. Ó fí ara rẹ̀ hàn, ó sì n dúró.

Ìkólé náà jẹ àmọ̀omọ̀ṣe. Apá kòòkan n ṣiṣe gégé bí ẹ̀nu-ọ̀nà — Ò̀nkàwé Jẹ Ẹ̀nu-ọ̀nà, Ohun tí Iṣé Yìí Kò, Ilà Náà, Ìjádẹ Jẹ Ipò — àbájádẹ gbogbo rẹ̀ papọ̀ kì í sì í ṣe àrìyànjìyàn bí kò ṣe ifún pá. A kò

tọ ònkwé gba inú àbá kan kojá. A gbé ònkwé sínú ìṣètò kan, a sì fí í sílẹ̀ láti pinnu bóyá ó lẹ̀ gbé iwúwo rẹ̀.

Ọrọ̀ inú rẹ̀ péye láitutu. Frega n kowé ní àwọn ẹyọ ikéde kúkúru tí ó n kó jọ bí igé abẹ — ọkọọkan mọ, ọkọọkan parí. Kò sí ọsọ ọrọ̀, kò sí lílo imọlára, kò sí igbiyànjú láti jẹ tí àṣà lítírésọ kankan tí ó ti wà. Ìkọ̀sílẹ̀ nàà pé, ó sì dúró ṣinṣin láti ibẹ̀rẹ̀ dé ọ̀pin.

Ìlẹ̀ Nàà ni apá tí ó gé jinlẹ̀ jùlọ. Ìyàtò láàrin àwọn tí ó mọ̀ pé àwọn lẹ̀ ṣe ibi, tí wọn sì mọ̀mọ̀ yàn ọ̀nà m̀ìràn, àti àwọn tí ó n pe ara wọn ní ẹ̀ni rere kí wọn má baà yàn rára — èyí kí í ṣe imọ-ogbón. Imọ̀ igbékálẹ̀-ara ni. Frega dárúko ikólẹ̀ iwà tí ọ̀pọ̀ iwé n mọ̀mọ̀ yera fún, ó sì ṣe bẹ̀ẹ̀ láísí iwàásù, láísí idájọ, àti láísí aánú.

Ìkùnà Kì Í Kọ̀ni ni apá tí ó dojú ǹnkan dé jùlọ. Nínú àṣà tí ó ti sọ̀ ikùnà di ààtò irékojá, Frega tú itàn àròsọ nàà ká láísí àárò. Ìkùnà kò dára, kò sì burú. Àṣà̀rò ni ohun tí ó n yí padà. Ìyàtò nàà rọ̀rùn, ó jẹ̀ tí ìṣètò, ó sì fẹ̀rẹ̀ má ṣeé jiyàn lé lóri.

Àìlera rẹ̀ — bí ènìyàn bá gbòdò rí ọ̀kan — ni agbára iwé nàà pèlú: kò gbà láti fí ǹnkankan sílẹ̀. Àwọn ònkwé tí ó n wá itọ̀sọ̀nà, ilà itàn, tàbí iyanjú kò ní rí wọn níbí. Ìṣètò nàà kò tẹ̀. Ìpinnu àmọ̀mọ̀ṣe ni èyí, kí í ṣe àṣìṣe. Sùgbón ó dín àrọ̀wọ̀tó iwé nàà kù sí àwọn tí ó ti wà ní ipò láti gbà á — èyí tí ó jẹ̀, dájúdájú, kókó ọ̀rọ̀ gan-an.

Gillette The Exit Dossier jẹ̀ irú ọ̀rọ̀ tí ó sọ̀wọn jùlọ: ọ̀kan tí ó mọ̀ ohun tí ó jẹ̀ gélẹ̀, tí ó kọ̀ láti jẹ̀ ohun m̀ìràn, tí kò sì tọ̀rọ̀ àforíjì fún èyíkẹ́yí nínú méjèjè.

Àwọn tí ó dá ìṣètò nàà mọ̀ yóò wọ̀lé. Àwọn tí kò dá a mọ̀ yóò máa bá ọ̀nà wọn lọ. A ti retí àbájáde méjèjè.

Àyẹ̀wò láti ọ̀wọ̀ Èka Olóòtú — Naples-Post, 2026

Ferdinando Frega